

HARIDUSMINISTEERIUMI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telef. 453-49

Nr. 7.

10. mail 1938.

Nr. 7.

Tööjuhatajatekoolide õppetöö korraldamise määrus.

Kaevanduslike õppeasutiste õppetöö korraldus.

Haridusministeeriumi 1939. a. 22. aprilli ringkiri nr. 396 algkooli lõpetajate arvu suurendamise asjas.

Haridusministeeriumi 1939. a. 6. mai ringkiri nr. 3141 õpilaste progümnaasiumi, reaalkooli ja gümnaasiumi I klassi vastuvõtmise asjas.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna 1939. a. 28. aprilli ringkiri nr. 3119 koolimajade ehitusprojektide läbivaatamise asjas.

Täiendus Haridusministeeriumi poolt koolidele tarvitamiseks lubatud kooli-kitsasfilmi projektorite nimestikule.

Väljavõte Tariifinõukogu 1939. a. 14. aprilli otsusest reisisjate- ja pagasiveo tariifi nr. 189 muutmise ja täiendamise kohta.

AMETLIK OSA.

Tööjuhatajatekoolide õppetöö korraldamise määrus.

RT 1939, 36, 279.

Antud Haridusministri poolt 18. aprillil 1939 pärast Põllutööministri arvamuse ärakuulamist.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse §§ 63, 64, 65, 71, 85 (SK VI 1938, 1, 6).

§ 1. Tööjuhatajatekool on kaheaastase õppeajaga keskastme põllundus-erikool, mille ülesandeks on valmistada ette tööjuhataja kutsele.

§ 2. Õppetöö tööjuhatajatekooli I ja II klassis algab oktoobrikuu teisel esmaspäeval ja peab kestma vähemalt 42 õppenädalat kummaski klassis. Õppetöö täpse lõpu I ja II klassis määrab Haridusminister Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori ettepanekul. Õppetöö tööjuhatajatekooli II klassis jaguneb teoreetiliseks talviseks õppejärguks, mille kestus 25 õppenädalat ja praktiliseks suviseks õppejärguks, mille kestus on vähemalt 17 õppenädalat.

§ 3. Koolitöö vaheaegu peetakse tööjuhatajatekoolis vastavalt üldhariduslike koolide õppetöö vaheaegadele, kuid Haridusminister võib Haridus-

ministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori ettepanekul need vaheajad tingituna õppetöö vajadustest ja kooli põllumajapidamise töökorraldusest määrata ka erinevalt. Sügisesi korralduspäevi, mis mitmes koolitüübis on määratud oktoobrikuu lõpule, tööjuhatajatekoolis ei peeta.

§ 4. Õpilaste normaal arv klassikomplektis on 20. Kui õpilaste arv klassikomplekti kohta langeb alla 15, siis määrab Haridusminister minimaal-arvu, mille juures klassikomplekti avamine veel on lubatav.

§ 5. Tööjuhatajatekooli I klassi võetakse meesõpilasi, kes omavad algkooli 6 klassi hariduse, on vähemalt 17 a. vanad ja on töötanud vähemalt ühe aasta põllunduse alal.

Kooli õppenõukogul on õigus võtta I klassi astuda soovijaid kooli põllumajapidamise eelpraktikale, kusjuures vähemalt 5½ kuu kestusega suvise eelpraktika õiendanu vabastatakse § 2 ettenähtud II klassi praktilisest õppejärgust.

Kooli õppenõukogul on õigus teha erandeid kooliastuja eelhariduse suhtes kooliastuja erilise praktilise tubliduse puhul.

Kooli II klassi võidakse võtta 1-a. ja 2-a. õppeajaga põllunduskoolide ja põllunduserikoolide lõpetajaid, kes õiendavad 5½ kuu kestusega suvise eelpraktika tööjuhatajatekooli juures või kes on õiendanud vähemalt sama kestusega suvise praktika õppetundis.

§ 6. Kui kooli astuda soovijaid on rohkem, kui jätkub ruumi, siis toimub õppenõukogu otsusel vastuvõtmine võistluse teel dokumentide alusel või võistluseksamitega matemaatikas ja eesti keeles, arvesse võttes kooliastujate eelpraktikat, eelharidust ja vanust. Põllunduskoolide ja põllunduserikoolide vähemalt ühe klassi lõpetajad võetakse vastu I klassi esimeses järjekorras katseteta.

§ 7. Tööjuhatajatekooli nädalatunnikava on järgmine:

Õppeained	I klass (42 õppenädalat)			II klass (25 õppenädalat)		
	Teoreetilisi tunde	Õppepraktika tunde kogu klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga	Teoreetilisi tunde	Õppepraktika tunde kogu klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga
1. Põlluviljakasvatuse ja rohumaade kultuur	4	1	1	4	2	—
2. Loomakasvatuse (veise-, hobuse-, sea-, lamba- ja kodulinnukasvatuse)	3	—	1	6	2	1
3. Aiandus ja mesindus	1	—	1	1	1	—
4. Põllumajanduslik tööõpetus	1	1	—	1	1	1
5. Tehnilised tööd	—	—	5	2	2	6
6. Ühiskonnaõpetus ja ühistegevus	½	1	—	2	2	—
7. Metsandus	½	—	—	—	—	—
8. Talundi korrastamise ja taluraamatupidamise õpetus	—	—	—	4	2	—

Õppeained	I klass (42 õppenädalat)			II klass (25 õppenädalat)		
	Teoreetilisi tunde	Õppepraktika tunde kogu klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga	Teoreetilisi tunde	Õppepraktika tunde kogu klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga
9. Riigikaitse kasvatamine ja õpetamine	2	—	—	2	—	—
10. Eesti keel ja kutseline kirjavehetamine	1/2	—	—	1	1	—
11. Matemaatika . . .	1/2	—	—	—	—	—
12. Kasvatuse õpetamine . . .	1/2	—	—	1	—	—
13. Tervishoid . . .	1/2	—	—	—	—	—
14. Õppenõukogu poolt määratud ained (ajalugu, laulmine j.m.) . . .	1	—	—	2	—	—
15. Töö kooli põllumajapidamises . . .	—	—	25	—	—	—
Kokku õpilase kohta	15	3	33	26	13	8

Märkus. I klassi teoreetilisi õpinguid on kooli õppenõukogul õigus vajadusel koondada rohkem talvepoolaastale ja tegelikke töid rohkem suvepoolaastale, tingimusel, et tundide arv nädalas keskmiselt ei muutuks ja et suvel oleks õpilase kohta siiski ka vähemalt 10 klassitundi õppenädalas. Õpilaste töö kooli põllumajapidamises II klassi teoreetilise õppejärgule järgneval suvisel praktilisel õppejärgul toimub väljaspool käesolevat tunnikava, kusjuures õpilaste tööpäeva pikkus võrdub põllumajapidamise tööpäevapikkusele. Üksikutele tööjuhatajatekoolidele, missuguste põllumajapidamise ulatus ei võimalda kõigi II klassi õpilaste tööle rakendamist kooli juures, võib Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor lubada osa õpilaste paigutamist praktilise õppejärgu õiendamise otstarbel ka mujale riigile kuuluvatesse õppetallunditesse.

§ 8. Vähemaid muudatusi § 7 toodud tunnikavas võib kooli õppenõukogu teha Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori loal.

§ 9. Õppepraktika tunnid rühmitatud klassiga arvestatakse õpetajaile tasu suhtes poolal määratud.

§ 10. Tööjuhatajatekooli I klassi õpingute lõpetamisel korraldatakse eksam ühes õppenõukogu poolt määratud aines ja töökatse, kusjuures katseala määrab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakond.

§ 11. Tööjuhatajatekooli II klassi teoreetiliste õpingute lõppemisel korraldatakse kooli juures lõppeksam järgmistes ainetes: 1) põlluviljakasvatamine ja rohumaade kultuur, 2) loomakasvatamine ja 3) üks aine Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna määramisel. Eksamikomisjon koosneb kooli juhatajast esimehena ja liikmetena kooli õppejõududest-aineõpetajast ja Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt määratud esindajast.

Eksamikomisjon on otsusevõimeline, kui koos on esimees ja liikmed-aine-õpetajad. Järeleksam võidakse lubada ühes aines. Eksami õiendanuile antakse kooli lõputunnistus peale II klassi praktilise õppejärgu lõpetamist.

§ 12. Tööjuhatajatekooli lõputunnistuse omanik, kes on töötanud peale kooli lõpetamist vähemalt ühe aasta talundis eestöötegijana-tööjuhatajana või kes on üheaastase kestusega õppetalundi praktika vastavalt õppetalundite ja põllumajandusliku praktika korraldamise määruse nõuetele õiendanud, võib õiendada tööjuhataja kutseeksami, mis toimub põllumajandusliku tööõpetuse õppeaines. Eksamikomisjon koosneb koolijuhatajast esimehena ja liikmetena Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna esindajast, Põllutööministeeriumi Põllumajandusosakonna esindajast, Põllutöökoja esindajast ja ühest kooli õppejõust õppenõukogu määramisel. Eksamikomisjon on otsusevõimeline, kui koos on esimees ja kaks liiget. Kutseksam toimub vastava kodukorra järele, mille kinnitab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor. Eksami edukalt õiendanuile antakse tööjuhataja kutsetunnistusksamiprokolli alusel kooli poolt.

§ 13. Kuni käesoleva määruse jõustumiseni tööjuhatajatekooli lõpetanud isikud saavad koolilt tööjuhataja kutsetunnistuse nende sellekohasel soovil ilma kutseeksami õiendamisetä. Kuni käesoleva määruse jõustumiseni tööjuhatajatekooli teoreetilise kursuse lõpetajatele arvestatakse nende poolt õiendatud järepraktilika senises korras ja antakse välja tööjuhataja kutsetunnistus § 12 ettenähtud kutseeksami õiendamisetä kuni 1. jaanuarini 1942. Peale seda tähtaega võivad nad omandada tööjuhataja kutse § 12 ettenähtud kutseeksami õiendamisel.

§ 14. Tööjuhataja kutse omanik, kes on omal alal töötanud vähemalt kolm aastat ja omandanud nõutava praktika, võib õiendada vanema tööjuhataja kutseeksami. Vanema tööjuhataja kutseksam toimub ühel ajal tööjuhataja kutseksamiga ja sama — § 12 märgitud — koosseisuga eksamikomisjoni ees. Praktika arvestamine, vanema tööjuhataja kutseksam ja kutsetunnistuse väljaandmine toimub kodukorra alusel, mille kinnitab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor.

§ 15. Tööjuhatajatekooli lõputunnistus annab selle omanikule ühtlasi ka kõik õigused, millised on õppinud põllupidaja kutsetunnistuse omanikul. Neile tööjuhatajatekooli õpilastele, kes on lõpetanud tööjuhatajatekooli teoreetilise kursuse ja õiendanud lõppeksami, kuid kellel puudub võimalus osa võtta II klassi praktilisest õppejärgust, võidakse kooli poolt anda õppinud põllupidaja kutsetunnistus peale vähemalt 5½ kuu kestusega järepraktilika õiendamist ja arvestamist õppetalundite ja põllumajandusliku praktika korraldamise määruse alusel, kusjuures õppinud põllupidaja kutseksam loetakse õiendatuks tööjuhatajatekooli lõppeksami õiendamise kaudu.

§ 16. Tööjuhatajatekooli lõpetajail on õigus astuda põllunduskeskkooli, aianduskooli ja aianduskeskkooli ja põllunduserikoolidesse korras, nagu see on ette nähtud vastavate koolide õppetöö korraldamise määrustes kaheaastase õppeajaga põllunduskoolide lõpetajate kohta.

§ 17. Käesolev määrus jõustub arvates 1. augustist 1939.

Haridusminister A. Jaakson.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. Päts.

Kaevanduslike õppeasutiste õppetöö korraldus.

RT 1939, 36. 280,

Antud Haridusministri poolt 21. aprillil 1939 pärast Majandusministri seisukoha ärakuulamist.

A l u s: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse (SK VI 1938, 1, 6) §§ 63, 64, 65, 71 ja 85.

I. Üldised eeskirjad.

§ 1. Kaevanduslikeks õppeasutisteks loetakse:

- 1) kaevandusõpilastekoolid ja nende aset täitvad kursused;
- 2) Virumaa Kaevanduskool.

II. Kaevandusõpilastekoolid ja nende aset täitvad kursused.

§ 2. Kaevandusõpilastekool loetakse tööstusõpilastekooliks ja ta ülesandeks on täiendada kaevandus- ja õlitööstusõpilaste oskuslikku väljaõpet oskustöölisele tarvilike teoreetiliste ainete osajalise õpetamisega.

§ 3. Kaevandusõpilastekool asutatakse vastava kaevandus- ja (või) õlitööstusliku käitise juures võimalikult siis, kui käitises viimase kolme aasta kokkuvõttena on vähemalt 30 õppelepingu järgi kutseoskust õppivat tööstusõpilast kaevandus- ja õlitööstuse tööaladel.

§ 4. Kaevandusõpilastekooli õpilasiks võetakse vastu neid, kes õppelepingu alusel õpivad kutseoskust kaevandus- või õlitööstuse tööaladel. Seejuures neil, kes pole lõpetanud 6-klassilise algkooli õpinguid, kuid on lõpetanud kaevandustööstusharusse astumiseks vähemalt algkooli 4 klassi ja õlitööstusharusse astumiseks — vähemalt algkooli 5 klassi õpingud, tulevad õiendada eksamid eesti keeles ja matemaatikas selles ulatuses, mis tõendab, et nad suudavad osa võtta õppetööst kaevandusõpilastekoolis ja hiljem edukalt töötada vastava ala oskustöölisena.

Teises järjekorras, kui ruumi jätkub, võetakse vastu neid, kes töötavad kaevandustes või õlitööstustes ilma õppelepinguta.

§ 5. Kaevandusõpilastekoolis on kehtiv alljärgnev tunnikava:

Jrk. nr.	Õ p p e a i n e d	Nädalatunnid			
		I kl.	II kl.	III kl.	Kokku
1	Kirjavahetus	1	—	—	1
2	Ametirehkendus	1	1	—	2
3	Tehniline füüsika ja keemia	1	—	—	1
4	Joonestamine	1	1	—	2
5	Masinate- ja tööriistade õpetus	1	1	—	2
6	Elektrotehnika	—	—	1	1
7	Kaevandustööd (õlitööstusharus — õlitööstuse tehnoloogia)	1	2	2	5
8	Õnnetusjuhtumite vältimine	—	1	1	2
9	Tervishoid ja esmaabi	—	—	1	1
10	Ühiskonna- ja käitisõpetus	—	—	1	1
11	Võimlemine	1	1	1	3
Kokku:		7	7	7	21

§ 6. Õppetöö kaevandusõpilastekoolis koondatakse normaalselt ühele päevale nädalas, mille vältel tööstusõpilased on muust tööst vabastatud.

§ 7. Käesoleva korralduse §§ 2—6 tähendamata küsimustes õppetöö kaevandusõpilastekoolis korraldatakse tööstusõpilastekoolide kohta kehtivate eeskirjade kohaselt (vt. Tööstusõpilastekoolide õppetöö korraldamise määrus, HMT 1938, 17), kusjuures klassi- ja kooliõpingute lõpetamisel, kui Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori poolt pole antud erikorraldusi, korraldatakse eksamid järgmistes ainetes:

- 1) I klass — a) kirjavahetus ja b) tehniline füüsika ja keemia;
- 2) II „ — a) ametirehkendus ja b) masinate- ja tööriistade õpetus;
- 3) III „ — a) kaevandustööstusharus — kaevandustööd, õlitööstusharus — õlitööstuse tehnoloogia, b) õnnetusjuhtumite vältimine ja c) ühiskonna- ja käitisõpetus.

§ 8. Kaevandusõpilastekooli aset täitva kursuse ülesandeks on oskustöölisele tarvilike teoreetiliste teadmiste osajaline õpetamine täisealiste tööliste kaevanduse- ja õlitööstuse tööaladel, samuti ka tööstusõpilastele nimetatud tööaladel, kui viimaste arv on väiksem kaevandusõpilastekooli asutamiseks ettenähtud tööstusõpilaste arvust (§ 3).

§ 9. Kursuse tunnustamise kaevandusõpilastekooli aset täitvaks kursuseks otsustab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakond järgmistel tingimustel:

- 1) kursuse kestus peab olema vähemalt 120 õppetundi;
- 2) õppetöö peab toimuma kaevandusõpilastekooli õppekavade üldises ulatuses;
- 3) kursusele õpilaste vastuvõtmine ja kursuse õpingute lõpetamine peavad toimuma kaevandusõpilastekoolide kohta ettenähtud tingimustel.

§ 10. Kaevandusõpilastekooli aset täitva kursuse õppetöö jagatakse normaalselt kahte ossa, kusjuures esimene osa on määratud neile, kes üldse pole töötanud kaevandus- või õlitööstuslikus käitises või töötavad seal 1. aastat, teine osa neile, kes on töötanud vähemalt 2 aastat.

Erandid eelnimetatud normaalkorrast on lubatavad Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna nõusolekul.

§ 11. Kaevandusõpilastekooli ja nende aset täitva kursuse õpingute lõpetajad võivad omandada oskustöölise kutse vastavalt kaevandus- või õlitööstuse tööalal sellekohaste eksamitega, mis toimuvad Tööstusliku Kutseoskuse Ametis Tööstusliku kutseoskuse seaduses ning selle alusel antud määrustes ja eeskirjades ettenähtud tingimustel ja korras.

III. Virumaa Kaevanduskool.

§ 12. Õppetöö Virumaa Kaevanduskoolis jaguneb üheaastase õppeajaga eelklassiks ja kaheaastase õppeajaga põhikursuseks.

Eelklasse asutatakse esijoones kaevandus- ja õlitööstuslike käitiste juurde tegelike vajaduste ning võimaluste kohaselt, kuna Kaevanduskooli põhikursuse asukohaks on Jõhvi.

§ 13. Kaevanduskooli eelklassi ülesandeks on kaevanduskooli põhikursusele ettevalmistamine kui ka üldse kaevandus- ja õlitööstustes töötajate edasiarendamine.

§ 14. Kaevanduskooli eelklassi võetakse õpilasiks 6-klassilise algkooli või kaevandusõpilastekooli õpingute lõpetanud, kes on vähemalt 18 aastased ja on töötanud vastavalt kaevandus- või õlitööstuslikus käitises vähemalt kaks aastat.

§ 15. Kaevanduskooli põhikursuse ülesandeks on kümnikke ja meistrite ettevalmistamine kaevandus- ja õlitööstuste jaoks.

§ 16. Kaevanduskooli põhikursusele võetakse õpilasiks neid, kes on vähemalt 20 aastased, on lõpetanud kaevanduskooli eelklassi õpingud või muul, Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt tunnustatud viisil omandanud sellele vastava ettevalmistuse ja käitiste juhataste poolt antud tunnistuste tõendusel on töötanud vastavalt kaevandus- või õlitööstuses vähemalt kolm aastat ning on osutanud seejuures hoolsust, küllaldast edasijõudmist ja korralikku käitumist. Nendes tunnistustes peab olema näidatud, misuguse aja vältel ja missugustel töödel kooli astuda soovija on töötanud. On nõutav kõikide tähtsamate, vastavalt kaevandus- või õlitööstuslike tööde tundmine. Kolme aasta möödumisel kaevandus- ja õlitööstuse tööalade arvamistest Tööstusliku kutseoskuse seaduse alla on nõutav eltoodu asemel oskustöölise kutse omandamine ühel eelnimetatud tööaladest.

§ 17. Kui § 16 nõudeile vastavate kooli astuda soovijate arv ületab vabade kohtade arvu, siis korraldatakse võistluseksamid kaevanduskooli eelklassi ainetes. Eksamite arvu ja ained määrab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor Kaevanduskooli õppenõukogu ettepanekul.

§ 18. Virumaa Kaevanduskoolis on kehtiv alljärgnev tunnikava:

Jrk. nr.	Õppeained	Eelklass		Põhikursus			
				I klass		II klass	
		I s.	II s.	I s.	II s.	III s.	IV s.

I. Ühised ained kummalegi osakonnale.

1	Eesti keel ja kirjavahetus	2	2	—	—	—	—
2	Aritmeetika	2	2	—	—	—	—
3	Matemaatika	—	—	3	—	3	—
4	Füüsika ja keemia	1	1	2	2	—	—
5	Mehaanika ja tugevusõpetus	—	—	—	—	2	2
6	Materjalideõpetus	—	—	—	1	—	—
7	Masinateõpetus	—	—	—	2	—	—
8	Elektrotehnika	—	—	—	2	—	—
9	Joonestamine	2	2	2	—	2	—
10	Ühiskonna- ja rahvamajandus- õpetus	—	—	—	—	—	2
11	Esmaabi	—	—	1	—	—	—
Kokku:		7	7	8	7	7	4

Jrk. nr.	Õppeained	Eelklass		Põhikursus			
				I klass		II klass	
		I s.	II s.	I s.	II s.	III s.	IV s.

II. Kaevandustööstusosakonna erinevad ained.

1	Kaevandustööd	—	—	4	4	4	4
2	Markseideri-tööd	—	—	—	1	—	2
3	Masinateõpetus	—	—	—	—	2	2
4	Kaevanduslik arvepidamine . .	—	—	—	1	—	1
5	Kaevandusala seadused ja eeskirjad	—	—	1	—	1	—
6	Õnnetusjuhtumite vältimine . .	—	—	1	1	—	1
	Kokku:	—	—	6	7	7	10
	Ühised ained (I)	7	7	8	7	7	4
	Kõik kokku:	7	7	14	14	14	14

III. Õlitööstusosakonna erinevad ained.

1	Õlitööstuse tehnoloogia	—	—	3	3	3	4
2	Keemia erikursus	—	—	—	2	2	—
3	Keemia laboratoorium	—	—	1	—	—	2
4	Masinateõpetus	—	—	—	2	2	2
5	Tööstuslikud seadused ja eeskirjad	—	—	1	—	—	1
6	Õnnetusjuhtumite vältimine . .	—	—	1	—	—	1
	Kokku:	—	—	6	7	7	10
	Ühised ained (I)	7	7	8	7	7	4
	Kõik kokku:	7	7	14	14	14	14

§ 19. Kaevanduskoolis kehtivad õppetöö alguse, lõpu ja vaheaegade suhtes Haridusministri poolt keskkoolide kohta antavad eeskirjad.

§ 20. Kaevanduskooli õppetöö normaalkorraldus on selline, et eelklassis õppetöö koondatakse ühele päevale nädalas, põhikursusel — kahele päevale nädalas.

§ 21. Kaevanduskooli klassi- ja kooliõpingute lõpetamine toimub tööstuskeskkoolidele ettenähtud korras, kusjuures eksamite arvu ja ained määrab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor kooli õppenõukogu ettepanekul.

Kaevanduskooli põhikursuse I ja II klassi lõppeksamitest kutsutakse osa võtma liikmetena Virumaa Koolivalitsuse, Kaubandus-Tööstuskoja, Haridusministeeriumi ja Majandusministeeriumi esindajad. Eksamikomisjoni esimeheks on koolijuhataja. Eksamikomisjon on otsusevõimeline, kui on koos koolijuhataja, aineõpetaja ja Viru Maakoolivalitsuse esindaja.

§ 22. Kaevanduskooli põhikursuse I klassi õpingute lõpetajad, kes pärast oskustöölise kutse omandamist kaevanduse või õlitööstuse tööalal on töötanud vastavalt kaevandus- või õlitööstustes vähemalt ühe aasta, omanda-

vad kümniku nimetuse vastavalt kaevandus- või õlitööstuse tööalal. Kaevandustööala kümniku nimetus sisaldab eneses ka minööri ala.

Seejuures neil Kaevanduskooli põhikursuse I klassi õpingute lõpetanuil, kes ei oma oskustöölise kutset kaevandus- või õlitööstuse tööalal (vt. § 16), Kaevanduskooli põhikursuse I klassi õpingute lõpetamine loetakse kaevandusõpilastekooli õpingute lõpetamise ette ja nad võivad õiendada oskustöölise kutseeksami vastavalt kaevandus- või õlitööstuse tööalal § 11 ettenähtud alustel ja korras.

§ 23. Kaevanduskooli põhikursuse II klassi õpingute lõpetajad, kes pärast oskustöölise kutse omandamist vastavalt kaevandus- või õlitööstuse tööalal on töötanud vastavalt kaevandus- või õlitööstuslike käitistes vähemalt kolm aastat, omandavad Haridusministeeriumi poolt määratavas korras vastavalt meistri kutse kaevanduse tööalal (steiger) või meistri kutse õlitööstuse tööalal.

§ 24. Vähemaid muudatusi ja erandeid §§ 5, 14, 16, 18 ja 19 loetletud eeskirjadest võib lubada Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor.

Haridusminister A. Jaakson.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. Päts.

Haridusministeeriumi 1939. a. 22. aprilli ringkiri nr. 396 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, koolide inspektoritele ja algkoolide juhatajaile algkooli lõpetajate arvu suurendamise asjas.

Meil lahkub algkoolist ilma selle kursuse lõpetamata 42% õpilastest. Need on õpilased, kes saades 14-aastaseks on jõudnud 4—5. klassini ega jatka enam õppimist koolis, siirdudes ellu pooliku algharidusega. Tihti sääraseks hariduse katkestamiseks puuduvad mõjuvad põhjused. Näib, et nii lapsed ise kui ka nende vanemad alati ei hinda tõsiselt täieliku alghariduse tähtsust ja loobuvad õppimast liiga kergelt. Alles mõned aastad hiljem selgub eksitus, kuid siis enamail juhtudel osutub selle parandamine juba võimatuks.

Haridusministeerium on arvamisel, et üheks ülaltoodud nähtuse põhjuseks on vähene propaganda ja selgitustöö algkooli lõpetamise kasuks. Et algkooli kursuse lõpetamine ka pärast 14-aastaseks saamist on võimalik, näitab asjaolu, et igaaasta ikkagi jätkab õppimist algkoolis umbes 5000 niisugust noort, kes on saanud 14-aastaseks, seega täitnud koolikohustuse. Sellest võib järeldada, et mõnel pool on juba maad võtnud õige arusaamine täieliku alghariduse tähtsusest tänu õppejõudude ja teiste tegelaste selgitustööle õpilaste ja nende vanemate hulgas. Seda arusaamist tuleb veelgi laiendada ning süvendada ja selleks Haridusministeerium palub kõiki koolijuhatajaid ja õppejõude väga tõsiselt suhtuda käesolevasse küsimusse, tehes intensiivset selgitustööd õpilastele ja lastevanematele täieliku algkooli hariduse omandamise kasuks ja olles selles asjas lastele ja nende vanemaile nõuandjaiks ning ergutajaiks. Et viia lapsi ja nende vanemaid õigele arusaamisele täieliku alghariduse omandamise tähtsusest, tuleb lastele ja vanematele selgeks teha, eriti kooliaasta lõpul ja uue õppeaasta algul, millised võimalikud raskused seisavad kodanikul ees, kui ta

ei ole lõpetanud algkooli kursust. Tuleb juhtida nende tähelepanu sellele, et iga kutseala eeldab meil vähemalt 6-klassilise algkooli eelharidust, rääkimata edasiõppimisest kõrgemates koolides. Aga ka iga kodanik vajab oma edukaks tegevuseks elus teatavat miinimumi kooliteadmisi ja see miinimum on meil Eestis 6-klassilise algkooli haridus. Ka tuleb sellesse selgitustöösse tõmmata kohaliku omavalitsuse tegelased, kes võivad puudustkannatavaile nende hariduslikes püüetes anda ainelist abi.

Pöördudes käesolevaga kõigi haridustegelaste, eriti aga algkooliõppejõudude poole, Haridusministeerium jääb lootma, et nad omalt poolt teevad kõik selleks, et meil algkooli lõpetajate arv hakkab kasvama.

Haridusminister A. Jaakson.

Kooliosakonna direktor V. Altkoa.

Haridusministeeriumi 1939. a. 6. mai ringkiri nr. 3141 maa- ja linna-koolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja keskkoolide ning gümnaasiumide juhatajaile õpilaste progümnaasiumi, reaalkooli ja gümnaasiumi I klassi vastuvõtmise asjas.

§ 1. Progümnaasiumi I klassi võetakse vastu algkooli IV klassi lõpetanuid, kelle vanus eeloleva kooliaasta algusel ei ületa 13 aastat. Progümnaasiumi astuda soovijaile korraldatakse kevadel kirjalikud ja õppenõukogu otsusel ka suulised eksamid emakeeles ja aritmeetikas algkooli IV klassi kursuse ulatuses. Emakeele kirjalikuks eksamiks on algkooli IV klassi lõpetanuile jõukohane diktaat.

Neid õpilasi, kes mõlemad eksamid õiendasid vähemalt rahuldava hindega, võetakse vastu vabade kohtade piirides paremuse järjekorras. Viimase määramisel arvestatakse ka algkooli tunnistust.

Eksamid korraldab progümnaasiumi õppenõukogu poolt valitud komisjon, mille liikmeks kohalik koolivalitsus võib määrata oma esindaja.

§ 2. Reaalkooli I klassi ja progümnaasiumi III klassi võetakse vastu algkooli lõpetanuid, kelle vanus eeloleva kooliaasta algul ei ületa 16 aastat. Nendesse klassidesse astuda soovijaile korraldatakse kevadel kirjalikud ja õppenõukogu otsusel ka suulised eksamid algkooli kursuse ulatuses emakeeles, matemaatikas ja ühes õppenõukogu poolt valitud aines, milleks ei või olla võõrkeel.

Neid õpilasi, kes kõik eksamid õiendasid vähemalt rahuldava hindega, võetakse vastu vabade kohtade piirides paremuse järjekorras. Viimase määramisel arvestatakse ka algkooli lõputunnistust.

Progümnaasiumi III klassi vastuvõetud õpilastele, kelle teadmised I võõrkeeles ei ole küllaldased, antakse aega selle võõrkeele järeleõppimiseks kuni eeloleva kooliaasta lõpuni.

Eksamid korraldab kooli õppenõukogu poolt valitud komisjon, mille liikmeks kohalik koolivalitsus võib määrata oma esindaja.

§ 3. Gümnaasiumi I klassi võetakse vastu progümnaasiumi, reaalkooli või kutsekeskkooli lõpetanuid, kelle vanus eeloleva kooliaasta algusel ei ületa 19 aastat. Gümnaasiumi astuda soovijaile korraldatakse kevadel kolm kirjalikku eksamit keskkooli kursuse ulatuses. Eksamite ained, teemad ja hindamise

ning tööde järjestamise alused teatab Haridusministeeriumi Kooliosakond koolidele vahenditult enne eksamite algust. Eritüübilistes koolides võib õppenõukogu otsusel korraldada veel lisaeksami vastavalt kooli tüübile.

Vastuvõtmise tingimusi rahuldavaid õpilasi õppenõukogu võtab vastu paremuse järjekorras. Viimase määramisel arvestatakse ka keskkooli lõputunnistust.

Eksamid korraldab gümnaasiumi direktori juhatamisel õppenõukogu poolt valitud komisjon, kuhu Haridusministeeriumi Kooliosakond võib määrata oma esindaja.

§ 4. Ruumipuuduse pärast gümnaasiumi I klassi vastuvõtmata jäänud õpilasil on õiendatud eksamite tulemuste põhjal õigus astuda teise vastavasse kooli, kus on vabu kohti. Täiendav vastuvõtmine toimub kevadel õppenõukogu koosolekul varemalt 3 päeva pärast eksamite lõppu.

§ 5. Koolides, kus kevadel jääb vabu kohti, võib vastuvõtmist korraldada täiendavalt ka sügisel. Sügisene vastuvõtmine toimub samasuguses korras kui kevadel.

§ 6. Progümnaasiumi, reaalkooli ja gümnaasiumi astujaile ettenähtud vanuse ülemmäära ületavaid õpilasi võib vastu võtta ainult Haridusministeeriumi Kooliosakonna loal, mis antakse õppenõukogu motiveeritud esitisel.

§ 7. Lähemaid korraldusi õpilaste vastuvõtmise asjus teeb Haridusministeeriumi Kooliosakond.

§ 8. Käesoleva avaldamisega kaotab kehtivuse Haridusministeeriumi 1938. a . 4. aprilli ringkiri nr. 316 (HM T 1938, 8).

Haridusminister A. Jaakson.

Kooliosakonna direktor V. Altoa.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna 1939. a. 28. aprillil ringkiri nr. 3119 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja koolide inspektoritele koolimajade ehitusprojektide läbivaatamise asjas.

Haridusministeeriumi Kooliosakond on pannud tähele, et Haridusministeeriumi 22. detsembril 1936. a. nr. 32152 ringkirja (HM T 18 — 1936) p. 2 on leidnud koolivalitsuste poolt erinevat tõlgendamist ja kohaldamist. Nimelt on mõnel pool piiratud ainult koolimajade eelprojektide läbivaatamisega komisjonis nimetatud ringkirja p. 2 kohaselt, kuna lõplikult valminud projekti ei ole komisjonis enam arutatud. Kuna eelprojekt püüab lahendada küsimust vaid põhimõtteliselt ja seetõttu projekt lõppkujul, pärast eelprojekti mitmekordset parandamist, võib tublisti erineda sellest kavandist, mis oli läbivaatamisel komisjonis, siis ei saa eelprojekti läbivaatamist pidada küllaldaseks 22. detsembril 1936. a. ringkirja nõuete seisukohalt, vaid komisjonil tuleb läbi vaadata ka projekt lõppkujul ja võtta kindel seisukoht projekti suhtes vastavalt nimetatud ringkirja p. 2 nõuetele ja protokoll ühes koolide inspektori arvamussega lisada projektile selle esitamisel Haridusministeeriumile.

Ülaltoodust HM Kooliosakond teatab vastavalt täitmiseks.

Direktor V. Altoa.

Algkooliasjade juhataja A. Kuut.

Täiendus Haridusministeeriumi poolt koolidele tarvitamiseks lubatud kooli-kitsasfilmi projektorite nimestikule.

Haridusministeeriumi poolt koolidele tarvitamiseks lubatud kooli-kitsasfilmi projektorite nimestik (HMT 5 — 1939) täiendatakse järgmiste projektoritega:

2. Agfa Movector Iso 16.
3. Siemens-Standard.

Tallinnas, 27. aprillil 1939. Nr. 3116.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna direktor V. Altoa.

Algkooliasjade abijuhataja J. Pöldre.

Väljavõte Tariifinõukogu 1939. a. 14. aprilli otsusest reisijate- ja pagasi-veo tariifi nr. 189 muutmise ja täiendamise kohta.

RT 1939, 35, 269.

I.

Tariifi § 21 a muudetakse ja pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

§ 21 a.

Sõidud kongressidele, koosolekutele, päevadele, suvilaagritesse ja kursustele.

1) Üldtähtsusega kongressidele, koosolekutele, päevadele, suvilaagritesse ja kursustele sõitjatele asjaomase ministri ettepanekul Teedeministri otsusel antakse 33% sõiduhinna-alandust normaaltariifi täispileti hinnast, võttes maksu puhkeajatäispileti hinna suuruses.

Sõiduhinna-alanduse andmiseks teeb Raudteede Talitus Teedeministri otsuse kohaselt igal üksikul juhul vastava korralduse.

2) Sõidudokumentideks antakse puhkeaja-täispilet, millele tehakse temp-
liga või käsitsi märk (K)

Piletid sinnasõiduks antakse välja alates kaks päeva enne kongressi, koosoleku jne. algust ja on tagasisõiduks kehtivad kuni kaks päeva pärast kongressi, koosoleku jne. lõppu. Kehtivuse aeg märgitakse piletile.

Sõitja peab enne tagasisõidu alustamist oma sõidupileti laskma varustada vastava kongressi, koosoleku jne. korraldaja organisatsiooni templiga, ilma milleta pilet ei ole tagasisõiduks kehtiv.

Tagasisõidu alustamisel tuleb pilet esitada jaama piletikassasse tagasisõidu rongi numbri ja kuupäeva märkimiseks. Pileti esitamisel, millel need andmed peale märkimata, loetakse see kehtetuks ja reisijaga talitatakse käesoleva tariifi § 34 ettenähtud korras.

II.

Tariifi § 24 p. 5 asendatakse sõnad „arvates väljaandmise päevale järgnevast keskkööst“ sõnadega „pileti väljaandmise päev kaasa arvatud“.

MITTEAMETLIK OSA.

Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna teadaanne raamatukogunduse kursuste ja raamatukogujuhatajate kutseksamite asjas 1939. a.

Haridusministri 20. aprilli 1939 a. otsusega 1939/40. aastaks kinnitatud raamatukogunduse kursuste kava kohaselt korraldavad Haridusministeeriumi ülesandel raamatukogunduse kursusi raamatukogujuhataja II järgu kutsele ettevalmistamiseks:

1) Järva Maakoolivalitsus — Paides 31. maist—6. juunini. Juhataja koolide inspektor M. Ulk.

2) Saaremaa Maakoolivalitsus — Kuressaares 8.—14. juunini. Juhataja koolide inspektor J. Koppel.

3) Tartu Maakoolivalitsus — Tartus 16.—22. augustini. Juhataja koolide inspektor A. Kurvits.

4) Võru Maakoolivalitsus — Võrus 30. augustist 5. septembrini. Juhataja koolide inspektor J. Reinet.

5) Lääne Maakoolivalitsus — Haapsalus 6.—12. septembrini. Juhataja koolide inspektor E. Jaanvärk.

Kursustest võivad osa võtta Raamatukogujuhatajate kutselise ettevalmistuse määruse (HMT nr. 3 — 1935) § 10 tähendatud isikud. Kuulajaid võetakse ka võõrastest koolivalitsuskondadest, kui ruum seda võimaldab. Osavõtu suhtes tuleb pöörduda suuliselt või kirjalikult vastava Maakoolivalitsuse poole.

Ühenduses eeltähendatud kursustega korraldatakse kõigi kursuste juures, nimelt kursuste kahel viimasel päeval, eksamid raamatukogujuhataja II järgu kutse saamiseks Haridusministeeriumi Raamatukogujuhatajate Eksamiskomisjonis. Erandina on üksikuil juhtumitel võimalik eksameid õiendada ka raamatukogujuhataja I järgu kutse saamiseks.

Eksamile pääsemiseks tuleb esitada Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonnale hiljemalt üks nädal enne eksamite algust (vastav kirjalik sooviavaldus ühes Raamatukogujuhataja kutse omandamise ja raamatukogude juhatajate teenistuse määruse (HMT nr. 3 — 1935) § 11 nõutavate lisadega. Selle sooviavalduse võib aga esitada ka vastavate kursuste juhatajale ühel ajal kursustele ülesandmisega.

Eksami nõudmised leiduvad Raamatukogujuhatajate kutselise ettevalmistuse ja kutseksamite kavades (HMT nr. 3 — 1935 ja nr. 8 — 1937), kus on antud ka nende õppe- ja käsiraamatute nimestik, mis eksamiõiendajail tuleb läbi töötada. Oleks soovitatav, et nii kursustele kui ka eksameile tulijad juba varemini valmistaksid end selleks vastavate õppe- ja käsiraamatute abil ette, millisel juhtumil kursused kujuneksid neile õpitu kokkuvõtmiseks ning kordamiseks ja eksamite õiendamine toimuks kergemini.

Isikud, kes on õiendanud eksamid vähemalt rahuldavalt, saavad Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonnalt vastava raamatukogujuhataja kutsetunnistuse, mis neile kätte saadetakse kohaliku koolivalitsuse kaudu.

Tallinnas, 27. aprillil 1939. a. nr. 623.

Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor J. Vellerind.

Vabaharidustöö nõunik A. Leinjärv.

**Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna teadaanne
algkoolidele ning nende noorsoo-organisatsioonidele Osakonna poolt
tellitud ajakirjade asjas.**

Haridusministri sellekohase otsuse alusel on kõigile maa-algkoolidele tellitud 1939. aastaks Osakonna arvel maanoorte ajakiri „Tõusev Noorus“ ja algkoolide juures tegutsevatele noorteühingutele peale selle Eesti Kodutööstuse Edendamise Keskse poolt väljaantav ajakiri „Kodutööstus“.

Spordimärgi propagandanädal 19.—26. maini 1939. a.

Noorte Spordiliidu korraldusel toimub üleriigiline poiste spordimärgi propagandanädal käesoleval aastal 19.—26. maini.

Lähemaid juhendeid saab tarbe korral Sportbüroost — Tallinn, Harju 48—6.

